

WYCHODZI CODZIENNIE.

Baro... Dziennik Polskiego, ulica Sobieskiego
Pr... wnosy we Lwowie roczne 18 zł. — półrocznie
zr. — kwartalnie 4 zł. 50 et. — miesięcznie
zr. 50 et.
pocztowa w państwie Austriackim, roczne
— półrocznie 12 zł. — kwartalnie 6 zł. —
miesięcznie 2 zł.
złowia za granicę, do całych Niemiec
— kwartalnie 18 marek 5 srg., — półrocznie
36 zł. — kwartalnie 18 franków, — miesięcznie
6 zł.

Numer kosztuje 10 cent.

Rękopisów Redakcja nie zwraca.

OZBIENNIK POLSKI

Przedpłata i ogłoszenia przyjmują we Lwowie:

Bureau Administracji „Dziennika Polskiego,” plac Mariacki
liczba 6. i 7 w domu pana Kisielki; we Wiedniu,
Hamburgu, Frankfurcie nad Menem, Berlinie, Lipsku,
Bazylei, Szwajcarii i Wrocławiu pp. Hassenstein
et Vogler, we Wiedniu A. Oppelk, K. Moose, Rottar
i Spk. w Warszawie Kiehm et Frenlier, Baro
anonas w Paryżu pułkownik Raszkowski Faubourg
Poissonier 32.
Głoszenia przyjmuje się za opłatą 3 et. od mijęca
objętości jednego wiersza drobnym drukiem (petit).
Listy z pieniędzmi mają być przesyłane franko do Admi-
nistracji „Dziennika Polskiego.” Listy reklamacyjne
nieopieczowane nie podlegają opłacie.
Reklamy w rubryce „Nadesłane” 20 et. od wiersza.

Od wydawnictwa.

Z nowym kwartałem zapraszamy szan. p. p.
prenumeratorów do odnowienia prenumeraty
celu uregulowania nakładu i uniknięcia reklamacyj.
Przedpłata na „Dziennik Polski” wynosi:
Na prowincji z przesyłką pocztową:
rocznie 24 zł. — et.
półrocznie 12 „ — „
kwartalnie 6 „ — „
miesięcznie 2 „ — „
We Lwowie bez przesyłki pocztowej:
rocznie 18 zł. — et.
półrocznie 9 „ — „
kwartalnie 4 „ 50 „
miesięcznie 1 „ 50 „

Jako premie dla prenumeratorów naszych tak
dawnych jak i nowych, ofertujemy po porozumieniu
się z księgarnią K. Altenberga, Dzieła Krasie-
ckiego, 8 tomy, Kochanowskiego, 2 tomy, Trem-
beckiego, 2 tomy i Węgieńskiego tom I., — razem
wlicz 8 tomów w bardzo eleganckim i starannym
wydaniu, które kosztowały dawniej 7 zł., po ce-
nie niższej 3 zł. 50 cent.

Lwów 22. czerwca.

Od dłuższego już czasu stał się stosunek
między Francją a Niemcami przedmiotem nader
gorącej dyskusji w prasie francusko-niemieckiej.
Ze w prasie francuskiej, zwłaszcza radykalnej,
nie brakło nigdy zwolenników i propagatorów
myśli odwetu, o tem nigdy nie wątpiono. Prawie
każdy popularniejszy mąż stanu musiał przecho-
dzić przez ten alembik odwetu, będący miarą
patriotyzmu. Związano nawet w Paryżu osobne
stowarzyszenie, którego jedynym celem odzyska-
nie straconej w roku 1870 i 1871 Alzacji i
Lotaryngi. Stowarzyszenie to nadzwyczaj roz-
gałęzione cieszy się tak nadzwyczajną popularnością
w całym kraju i cichym poparciem sfer urzęd-
owych.

Na każdej uroczystości narodowej okrzyk
„A Berlin!” i „A las les Prussiens” tysięcy się
rozlega się echem. Okrzyki te nikomu nie szkoda,
nie brano ich dotychczas zbyt serjo. W Berlinie
słyszano je, ale puszczano mimo uszu, czasem
tylko...sawarzaj Reichshund, ale na skinięcie
pana swego i on ułożył się wnet spokojnie. Sto-
sunki więc urzędowe były dotychczas jeżeli nie
najserdeczniejsze to w każdym razie dobre. Za-
wdzięczyć to należy staraniom tak jednej jakoteż
drugiej strony. I teraz jeszcze stowarzysze-
nia oboma gabietami są znośne. Przeszły ty-
spokojny Freyinet dokłada w tym kierunku wszel-
kich starań i postępuje z ważną skrupula-
nością.

Najmieszanie prasa niemiecka stała się nader
enują na wszystko, co się działo we Francji. Naj-
leższe słowo z mowy członka ligi narodowej lub
innego wyznawcy odwetu odbija się głośnie
echem w prasie berlińskiej. Pisma półurzędowe
i mające bliską styczność ze sferami decydują-
cymi, albo odbierające swe informacje wprost z
biura kancelarskiego nie stanowią pod tym wzglę-
dem wyjątku. I to jest właśnie rzeczą bardzo
charakterystyczną.

Niedawno temu dało Towarzystwo gimnasty-
czne w Nantes ucieę jubileuszową, na której obec-
nymi byli minister wojny i minister oświaty.
Jak zwykle, wznowiono i tym razem liczne toasty.
Między innymi powstał także burmistrz miasta
czy też przewodniczący Towarzystwa, by zapew-
nić obecnych reprezentantów Rządu, że młodzież
gimnastyczna znajduje się w razie potrzeby pod

sztafarami oczystymi, i że gotowa każdej
chwili zamienić bluzę gimnastyczną na ubiór
żołnierski.

Patriotyczne te słowa, zabarwione może co-
kolwiek szowinizmem, z wyrazem wskazaniem
na Alzację i Lotaryngię, nie zawiadyły w sobie
nie takiego, co wielokrotnie nie było powta-
rzaniem w całej Francji, i co nie było ciągłym
przedmiotem dyskusji politycznej. Prasa berliń-
ska bywała dotychczas dość wyrozumiała na te
głosy francuskie, uznawała — za wolę swego ar-
cybismstrza — że naród pokonany musi w jaki-
kolwiek sposób dać wyraz tym uczuciom. W czem-
że się teraz sytuacja zmieniła? Dla czego prasa
pruska a zwłaszcza półurzędowa stała się teraz
nagle tak czuła na wszystko, co mówi ktoś we
Francji? Była przecież do tego przyzwyczajoną.
Coby powiedziano o tem — pisze prasa półurzęd-
owa — w Austrii, gdyby nagle na bankiecie
np. w Weronie podosta lub syndyk miasta wniósł
toast na armię i na zdobycie dla Włoch Tryestu i
Trydentu? Porównanie to co najmniej chroma
cokolwiek. Dlaczego prasa niemiecka nie była
tak wzursoną, gdy nacelnik Moskwy wypowiedział
nie w obec ministra, ale wprost do cara, że
narod rosyjski z gorącą wroscią, niecierpliwą
oczekuje chwili, kiedy krzyż prawosławny zaby-
śnie w miejscu półkolumny mahometauskiego na
meccie św. Zofji w Stambule? Jeżeli może coś
zamącić między narodowy koncert europejski, to
z pewnością słowa te są dla niego niebezpiecz-
niejsze, aniżeli mowy gimnastyków w Nantes.
Dla czegoż więc prasa berlińska stała się nagle
tak bardzo wrażliwą i czułą na wszystko, co po-
chodzi z Francji? Niewtajmniczeni w arkana
diplomacyi urzędu kancelarskiego i odbierając
nasze w tej mierze informacje dopiero z drugiej
ręki, nie jesteśmy w stanie dać na powyższe py-
tanie wyczerpującej odpowiedzi.

Prasa zagraniczna rozpizuje się bardzo sze-
roko o stosunkach między nieszezęśliwym Lu-
dwikiem II. a hrabią Paryżą, albo nawet, jak
niektórzy chcą, wprost z Rżdem francuskim.
Czy oficjalna prasa berlińska bierze tę rzecz na
serjo i czy chciałaby z niej wysunąć wszystkie
konsekwencje polityczne? Byłoby to bardzo cha-
rakteryzującym dla pokojowego usposobienia
diplomacyi berlińskiej...

Podajemy tu raz jeszcze statystykę ostatnie-
go głosowania posłów polskich w sprawie cła od
nafty: „Wstrzymało się od głosowania dwunastu,
a mianowicie: Czarotorski, Czapkowski Alfons,
Dzwonkowski, Gulewicz, Hasner, Lewakowski,
Mochacki, Rappoport, Skarszewski, Smarzewski,
Starzyński i Wysoki. Nieobecniymi we Wiedniu
byli: Dzieduszycki Wojciech, Grotowski, Onysz-
kiewicz i Romaszkan. Roman Potocki nie przy-
jechał pomimo wzwania Grocholeskiego. Posło-
wie Chrzanowski, Czerkaski, Sawczyński i Za-
wadzki głosowali w Izbie przeciw wnioskowi
Suessa, choć w kole oświadczyli się i głosowali
za tym wnioskiem”.

Minister Gutsch — jak wiadomo — pod-
niósł cesne dla uczniów szkół średnich aż do
25 zł. w szkołach wiedeńskich, do 20 zł. w
szkołach, istniejących w miastach o ludności
przeszło 25.000 mieszkańców (na przykład Kra-
ków ze Lwowem) i do 15 zł. w szkołach po
innych miastach. Jeżeli się weźmie na uwagę
inne wydatki, ponoszone przez rodziców, che-
cych kształcić dzieci swe w szkołach średnich,
to łatwo przyjdzie mu do przekonania, że dostęp
do tych szkół dla młodzieży ubogiej, na przykład
dzieci chłopów, jest tak dobrze jak niemożny.

Celem tego podwyższenia jest, jak sam minister
wznał, zmniejszenie na przyszłość tak zwanego
proletariatu inteligencji, bo młodzież uboga, ma-
jąc drzwi zamknięte w gimnazjach i szkołach
realnych, chcąc nie chcąc, zmuszona będzie się
garnąć do szkół przemysłowych. *Protom Nowy*,
donosząc o tem, robi słuszną uwagę, że p. mi-
nister powinien był podwyższenie cesnego za-
rządzić nie przy samym wstępie do szkół śre-
dnych, lecz od klasy trzeciej, a raczej piątej, bo
wtedy uczniowie, nie mający zdolności, samiby
opuszcili gimnazjum lub szkołę realną, a zostali
tylko najodolniejsi synowie chłopów, którychby
można było nawet zupełnie uwolnić od taksy
(kosztem nalożenia większej na dzieci rodziców
mających), przez co państwo i w ogóle sprawa
społeczna, mogłyby tylko wygrać — bo niezbe-
dne jest dolewanie sił świeżych, a nowych do
organizmu dość już wycieńczonego.

Kilka ustępów z mowy p. Herbsta,

wypowiedzianej w sprawie cła od nafty, na wie-
czornem posiedzeniu Izby poselskiej a dnia 18go
czerwca b. r.

Najpierw uzasadnia mowca i zaleca do przy-
jęcia poprawki, wniesione przez pp. Vuceticha i
Burgstallera, następuje zwraca się przeciw spra-
wozdaniu komisji, które ułożono i przedstawiono
z każdym razem miał w niej udział i konsekwentnie
się zawsze starał o to, aby ułożyć ciężary ludno-
ści a dochód z tego ewentualnego ciężaru zapew-
nić państwu a nie poszczególnym osobom.
Panu ministrowi Skarbu spodobało się po-
równać terażniejsze rokowania ugodowe z dawniej-
szemi. W tej sprawie muszę podnieść te okoli-
czności, że różnice między dawną większością a
Rżdem nie były tak wielkie, jak się podobają p.
ministrowi przedstawić, a mianowicie, że Rząd
ówczesny nie był wcale zmuszony robić koncesyj
poszczególnym frakcyom, aby większość uratowa-
ła. Największą i najważniejszą sprawą była wówczas
sprawa bankowa, a była zupełnie inną od tera-
niejszej, bo wtedy wspólność monety była za-
kwestjonowaną. Mimo wielkich różnic załatwio-
no sprawę statutu bankowego, długu 80-miljo-
nowego, przedłożono związek cłowe handlowy i u-
kład z Lloydem, a tylko przy dach finansowych
od kawy i nafty okazały się różnice zapatorywań.

W r. 1882 wrócono znnowu do podniesienia
cła od kawy i nafty, skoro projekt do ustawy o
podatku od nafty, przedłożony r. 1879, został
cofnięty. Wówczas minister Skarbu dowodził, że
ludność nie będzie płacić tego podatku i że cena
nafty się nie podniesie. Mimo to cena podniosła
się o 7 zł. 75 et. I dzisiaj przytacza się te same
argumenty.

Przywóz surowca wzmógł się od roku 1883
a więc w ciągu trzech lat z 86.000 cetrn. metr.
na 800.000, a więc dziesięciokrotnie. Oczywiście,
że w takim samym stosunku zmniejszył się
przywóz nafty rafinowanej a dochód z cła od
destylatu z roku 1884 na 1885 zmniejszył się o
więcej niż 2 miliony. W pierwszym kwartale
tego roku przywóz destylatu zmniejszył się zno-
wu o połowę. Podczas gdy w pierwszym kwarta-
le roku przeszłego przywieszono okragło 150
tysięcy cetrn. metr. — to w pierwszym kwartale

tego roku przywieszono tylko 75.000, a więc po-
łowe, a dochód z cła zmniejszył się znnowu o
775.000 zł. Proszę teraz obliczyć to na rok
cały, a okaże się zmniejszenie w kwocie trzech
milionów. Dochód z cła tego z roku 1884 na
1885 zmniejszył się o 2 miliony w zlocie, a do-
chód z podatku konsumcyjnego powiększył się
tylko o blisko 1.500.000 w papierach. A ponie-
waż 2 mil. w zlocie mają wartość 2.500.000 w
papierach, więc porównanie tego ubytku z do-
chodem konsumcyjnym w kwocie 1.500.000 o-
kazuje, że monarchja miała skutkiem tego docho-
du mniej o 1 milion. Jeżeli tak dalej pójdzie,
to nie będziemy mieć prawie żadnego dochodu z
podatków od nafty. A więc ten uciaływy podatek,
dotykający szczególnie ubogich ludzi na wsi,
został wprowadzony bez najmniejszego pożytku
dla państwa i bez wszelkiego upiawnienia. Gali-
cyjska produkcja chyli się widocznie do upadku i
zmarnieje, jeżeli obecny stan potrwa dalej, bo
ochrona terażniejsza nie wystarczy na obec wiel-
kiego dozoru surowca kaukazkiego.

Produkt kaukazki dostaje się do Podwołocz-
czysk za opłatą transportu 2 zł. 50 et., a z
Podwołoczysk koleją Karola Ludwika i Północną
do Wiednia za 1 zł. 60 et. Wśród takich okoli-
czności przemysł naftowy w Galicji musi zmar-
nieć a dochód z cła zmniejszy się znacznie. Nie
zatem dziwnego, że prości i naturze odpowia-
dający wniosek p. Suessa spodobał się zaraz po-
wszechnie; i gdyby się sprawę tę było traktowało
wyłącznie ze stanowiska ekonomicznego, a nie
politycznego, naciągniętego gwałtem, toby przy-
jęcie wniosku p. Suessa nie uległo żadnej wąt-
pliwości.

I oto powtarza się tu znnowu owo dziwne wi-
dowisko, że posiedzenia komisji są zapowiadane
i zaraz odwoływane znnowu tak, że można było
pierwej dostać odwołanie niż zaproszenie. Doży-
liśmy tego w sprawie kolei Północnej, w sprawie
Kamiński-Kozłowski i w sprawie kolei transwersal-
nej; wszystkich tego jużśmy doświadczyli i
teraz się to powtórzyło. Minister złożył oświad-
czenie, które teraz jeszcze tworzy przedmiot
sporu, ponieważ że nie wie, co on właściwie my-
ślał. Powiada teraz, że wcale nie miał na myśli
wniosków większości, a przecież w oświadczeniu
jego wyraźnie powiedziano, że Rząd nie może
wchodzić w dalsze rokowania, albo sprawę odrę-
czać, w razie, jeżeli wnioski rządowe będą odrę-
czucione. A czy większość nie odrzuca wnio-
sków rządowych? Czy Rząd przyjmie wniosek
większości, nie wchodząc w rokowania z Wę-
grami? Ale rzecz naturalna: Jeżeli idzie o
wnioski większości, wtedy Rząd może w rokowa-
nia wchodzić, jeżeli o inne, wówczas nie może.
I czyż taryfa cłowa ledwie mieć moc ustawy
przed 1. lipca? Czyż teraz właśnie nie musi
kwestyja być odroczoną? A przecież imieniem
Rządu oświadczone, że jej odroczyć nie można.
Cóżby więc się stało, gdyby przyjęto wniosek
Suessa?

Rząd chciał wyprowadzić konstytucyjną kon-
sekwencję, a względnie przedłożyć cesarzowi
wnioski, celem doprowadzenia do wykonania uk-
ładów, z rżdem węgierskim poczynionych. Gdy
obecnie Gladstone e nie zdołał przeprowadzić
zniesienia unji, musiał Izbę rozwiązać, czego in-
nego też i Rząd nie mógł mieć na myśli. Nie
myślę wdawać się w to, czy Rząd pod wpływem
tych obrad uważałby za stosowne rozpisać nowe
wybory, i czy to, co nas wczoraj ze Strjja
doszło, że polityczny *homo novus* został wybrany
w tym celu, aby demonstrować przeciw polityce
Koła polskiego, nie powstrzyma Rządu od rozwia-
zania Izby.

Do przeprowadzenia wniosków rządowych nie
byłoby rozwiązanie Izby odpowiednim środkiem,
Rząd bowiem dla tej sprawy niełatwo w p.zy-
szłości złoży sobie większość. Ale to nie nic
znaczy. Rząd powiada teraz, że nie chciał grozić,
no ale i my się rozwiązania nie bardzo boimy;
tym, który się najbardziej tego boi, jest może
właśnie Rząd. Nie wiem tylko, do czego to
oświadczenie to złożył, słuchano go w milcze-
niu, tak samo jak dzisiejszej jego mowy. Potem
prowadzono narady dalej, jak gdyby minister nie
ni był powiedział i nie było ani śladu, żeby
groźba ta była jakkolwiek wpływ wywarła. Po-
tem dopiero rozpoczęła się gra odwoływań, za-
proszę i ponownych odwoływań, póki po czte-
re dniach sprawa nie stała się dojrzłą do
uchwały. Wtedy sprawodawca postawił wniosek
większości i sprawa była załatwiona. Teraz
chciano znnowu cofnąć to ministerjalne oświad-
czenie — ale jakoś się to nie udaje. Przywołano
wówczas stenografów — co się rzadko zdarza,
ażeby to oświadczenie stenografowali. A teraz
pokazuje się, jak łatwo zbladzić — i jakby to
było dobrze, gdyby owo oświadczenie było
stenografowane...

Jakież są skutki dotychczasowych uchwał?
Obciążenie ludności bez korzyści dla naszego
Skarbu państwa i upadek galicyjskiego przem-
śłu naftowego! — I czyż wobec tego godzi się
dalej kroczyć utartymi drogami dotychczasowego
ustawodawstwa zamiast z radością przyjąć wnio-
sek zupełnie nowy, a który nie ma wcale — jak
mylnie minister twierdził — ostrza zwróconego
przeciwko Węgrom?

Węgierski przemysł naftowy silnie nasz wy-
przedził. W roku 1884 fabryka w Biece płaciła
dwa miliony podatku konsumcyjnego, podczas
gdy cały dochód z podatku tego nie wynosi wię-
cej nad 4 miliony. W roku 1885 zapewne się
ten stosunek jeszcze podniosł. Gdzie przemysł
jaki do takiego doszedł rozwoju, tam nowo po-
stępujący dosięgnąć go nie może, zwłaszcza, że
Rieka już od natury jest uprzywilejowana. A je-
żeli się wnioskiwemu temu przypisuje nieprzyjazną
przeciw Węgrom tendencję, to przypominam za-
padł ostatnimi dniami uchwałę, która w interesie
węgierskiego gorzelnikow zezwoliła na wpro-
wadzenie bez cła około 2 milionów cetrnarów
kukurydzy i prosa z Serbji i Bułgarii. Dotych-
czas sprawdzano je z Rumunji. I nikt przeciw
temu nie głosował, pomimo, że zrzedlił się
przez to 2 milionów dochodu z cła. Ale gdy po-
tem chodziło o wolny od cła dowóz zboża z
Włoch dla jednego z najmniej zubożających
krajów, dla Tyrolu — wówczas nawet większość
posłów tyrolskich przeciw temu głosowała. Wobec
takiej dla Węgier dewocji, nie potrzeba ci pa-
nowie obawiać się zarzutu nieprzyjaznej Węgrom
tendencji, jeżeli przyjmia wniosek Suessa.

A to prowadzi mnie do innej kwestji. Kie-
dy poseł Suess tonem silnego przekonania w ko-
misji bronił zapatorywania, że nie jest objętym
dla państwa, czy jego ustawodawstwo opiera się
na zasadzie moralnej, czy na zasadzie defraudacji
— powiedział p. minister Skarbu, że „dla
poezji” nie ma on zmysłu — a i wczoraj miał
p. minister w gorących a z serca płynących wywo-
dach posta Suessa znaleźć coś „dziwnego”. Mo-
że i o mnie powie, że gram komedję i jestem
komedjantem, ponieważ mówię, co mi z serca
płynie. A jeżeli inny mowca powiedział, że usta-
we należy oceniać nie ze stanowiska moralności
ale interesu, to przypomnia mi to słowa w innem
miejscu przed laty wypowiedziane, a pozostałe
dotąd jako złe przysłowie, iż „moralność nie jest
tu na porządku dziennym”. Ja sędzę jednak, że

LXXXVI.

Wiedeń 19. czerwca.

Umieszczając powyższy znak na czelu fejle-
tonu miałem niekamtą chętkę podrządnia nieco
ciekawości czytelnika, i w czwartek lub piątek do-
piero szpalnie wyjaśnić jego znaczenie.

Rozwaga jednak odradza takiego eksperymentu:
ciekawość, rozbudzona zbyt silnie, miewała zwykła
pretensję, na których zaspokojenie! mnie nie stać.
Znam wprawdzie ludzi, którzy twierdzą, że naj-
przyjemniej im się czyta, gdy nie wiedzą o co
chodzi; tacy jednak (tu westchnienie) są tylko
wyjątkami. Znam jednak liczny zastęp „piszą-
cych” którzy formułują swoje zapatorywania w ten
sposób: „Myśl tylko o tytule, to grunt! Reszta
znajdzie się sama. Pisanie (nie tylko kaligrafia-
czne) fejletonów to tak jak ślizgawka lub
płynięcie. Wszystkiem tu wprawa”. Zapatorywa-
nia to mają często wyraz w praktyce: znam tu
w Wiedniu redaktorów, którzy w współpracowni-
kach swych najwyżej cenią spyt w wyszukiwa-
niu sensacyjnych lub zaciekawiających tytułów.
Proszę spojrzeć tylko na *Extra-Wiener*-lub *Welt-
blatt!* Tam artykuły dorabia się do napisu:
Deutsche Ztg. opisując zajęcia między pijanym
burzsem niemieckim a czeskim robotnikiem,
gdzie nastąpiła choćby równa wymiana słów, da
co najmniej czarnemi literami napis: *Tschechische
Liebeswörter-digestion*, albo *a la Kuchelbad*.
Ja nie korzystam jednak z tych przywilejów
i powiem na wstępie, że LXXXVI znaczy po-
rządkową liczbę, pod którą wpisano w annale
Parlamentu austriackiego wieczorne posiedzenie
Izby deputowanych z piątku.

— Znnowu nafta! Nie dość im na wstępie,
w korespondencjach, w telegramach, pakują ją
nawet do fejletonu!
— Ależ nie!... będzie to zupełnie co
innego.
— Zresztą ja sama ubolewam serdecznie nad
masą publicystyczną, która obecnie przebywa ra-
dykalną kuracyą naftową.
— Hanno, do kawy, przypyszna ci biedny galicyj-
ski prenumeratorko, *Kurjera* z naftą; w dwie

godziny później w cukierni zatrąca petroleum z
Reformy, po południu przynieś *Dziennik Polski*
spora dawkę cięższych i lepszych olejów, któ-
rych nie skąpi i *Narodowa*. O wiele leższą
metode stosują do swoich pacjentów *Czas* i *Prze-
gląd* — a zdaje się, że w obec uchwały Koła,
pisma te zakończą nawet sezon, a raczej przerwą
go aż do jesieni...

Nie o nacie więc chcę mówić, ale o miej-
scu gdzie o niej mówiono, o ludziach, którzy o
niej mówili, słowem chcę „na tle nafty wyhafo-
wać obraz piątkowego posiedzenia”...
Był to dzień niezmiernie ciekawy. Około go-
dziny dziesiątej rano poczęły się zapalenie po-
selskie ławy, krzesła ministerjalne i przydziałe.
Łoże dziennikarskie zapełniły się szczerze!
reprezentanci prasy opozycyjnej usiedli po lewej
stronie — my, my i większości po prawej. Wło-
żniejszości było znacznie więcej, w łoży wię-
kszości mniej nas siedziało, co jednak nie smu-
ciło nas wcale — bo tam na dole było więcej
naszych!

Piękne panie usiadły sobie na wygodnych
fotelach, stanowic neutralny pas, ku któremu
biegły spojzenia lewicy i prawicy. Galerie ugi-
nały się pod ciężarem towarzystwa, którego
członkowie w przeważnej liczbie liczyli się do
najlepszych znajomych pp. Knotza, Schönenera
i Steinwendera. Posłowie schodzili się powoli, sta-
wali w grupach po dwóch lub trzech rozprawi-
jąc po cichu, lewica więcej niż kiedykolwiek
podnosiła głowę do góry, Schönener patrzył na
Blocha jak gdyby zapowiadał, że przy nacie
pomówi o żydach, Bloch uduwał z początku, że
nie widzi i tylko od czasu do czasu rzucił okiem
ku ostatniej ławce, a dopiero gdy Schönener za-
jął się rozmową z którymś z swych przyjaciół, po-
patrzył na niego, jakby chciał zapewnić, że się
go nie boi... Klub Coroniniego wciął się pod
ścianę i debatował z ożywieniem, „nasz” Orze-
chowski oparłszy głowę na dloni, myślał zapew-
ne nad wzbogaceniem księgi Fredry jakimś
nowem zdaniem w guście „choć nie honorowo
albo zdrowo”, polscy posłowie widocznie znie-
chęceni i poważeni, tylko jedni Czezi, którzy
pomócili już o cukrze i o Banku, siedzieli dość
spokojnie, bo przecie to co robią, to na życzenie
Polaków...

Zapach nafty czuć było wszędzie: posłowie z

lewicy zdawali się nią oddechać, kajety dzienni-
karskie na wskroś nią przesiąkły zdawało się
nawet, że piękne panie użyły jej zamiast per-
fumy!

I światło w sali było naftowe, słońce nie
ciekawe śniać tego, co nie dzieje — a przecież to
sprawa światła — schowało się po za chmury i
ledwie raz zająrzał przez dach szklany, jakby
chciało przypomnieć Rządowi, że jego błyski
choć są przedmiotem największej konsumpcji, nie
są do opodatkowania...

Zaczęła się wreszcie obrada. Prezydent za-
dzwoził, uczyniło się nieco, posłowie zbiegli się
ku miejscu, z którego Taaffe odpowiadał na in-
terpelacyę w sprawie pomnika „Grina”. — Z włączenia
sobie wadą, z tym na w pół serdecznie na w pół
litosliwym wyrazem właściwym jego twarzy, wy-
powiedział Niemcom słowa prawdy, które w ustach
nie dyplomaty brzmiałyby tak mniej więcej:
„Czegoż chcecie u licha? Drażnicie wszystkich
słowem, czynem i piórem, a gdy się bronia, wo-
łacie w niego głosy: Naród niemiecki pokrzy-
wzony. Miejęcie rozum!” Tak zrozumieli też
wszyscy słodko-kwaśne słowa hrabiogo: prawica
powiała je oklaskami, lewica nie omisskała za-
znaczyć, że to pierwsza rata, którą Taaffe spła-
ca prawicy... Knotz, gdzieżby bez niego się
obešlo. Knotz usłyszał naganę, za niewinny
żarcik jakiegoś sobie na ostatniem posiedzeniu
pozwolił, twierdząc, że drugim stopniem rzeczo-
wnika Frechheit jest tschechische Frechheit...

Był to „triler”.
Teraz podpalają naftę!
„Petroleumsmoll”.

Uf! robi się nieznośnie gorąco — nafta się za-
pala: deputowany von Leon powstaje i za-
czyna.

Ale monologowanie jego nielicznych ma-
słuchaczów. Leon należy do poczciwszych na
lewicy, ale ani w kwestji prochu, ani w kwestji
innych materiałów wybuchowych nie będzie
stawnym.

Jego polityczni przyjaciele wiedzą co powie,
prawica i tak się już nastuchała komplementów...
Tos stoi obok niego kilku osobistych przyjaciół,
kilku nowicjusów, którzy sądzą nawnie, że w
Parlamencie słucha się każdej mowy i dwóch
stenografów, którzy spisuja każde słowo pilniej
niż ongi sekretarze Salomona!

Kartka po kartce zmienia się w rękę nie-
strudzonego mowcy, coraz mniej ich w rękę, coraz
mniej słuchających. Postawie prawicy na kory-
tarzach, panie na galerji ziewają, gdyż nie nie
słyszą — a stenografowie piszą zapamiętałe.

Czasem zamknięcie się ktoś w sali: to mowca
powiedział jakiś dowcip, ale elegancji, miękkij,
spokojny — bo to człowiek dobrze wychowany.
Wreszcie ko ucieznie słuchających kończy, biją
mu brawo, śeiskają dlonie z wdzięczności, że się
już skończyło, skrybenci ocierają pot z czoła,
zaczynają odwoiki, mowca wypija szklankę wody,
spogląda po galerji... Prezydent dzwoi.

Teraz dopiero widzą wszyscy, że „poprzedni
szanowny mowca” skończył. Ma przemawiać pan
Grocholeski.

Sędziwy prezes Koła polskiego przysłuchiwał
się chwilę mowie Leona; obecnie idzie przez
salię oparty na swej łasce, pochylony pracą i
wiekiem. Twarz jego wyraża tę pewność siebie
jaką daje władza, ale w oczach można prawie
wyczytać pewną niechęć, z jaką przystępuje do
obrony nie sprawy, lecz Rządu. Otwiera się przed
nim spzaler, wszyscy ustępują z uszanowaniem,
p. Grocholeski wchodzi na swoje miejsce i za-
czyna mówić...

Pusta dotąd sala szybko się zapełnia, posło-
wie biegań niemal ku mowcy, lewica i prawica
słucha słów prezesa Koła polskiego.

Spokój, Czud że przemawia człowiek, który
„z wieku i urzędu” ma pierwsze miejsce, najza-
ciężtliwi nawet przeciwnicy w niezwykłym milczeniu
słuchają słów wypowiedzianych cicho, lecz z na-
cisaniem.

Minister Dunajewski obchodzi posłów cze-
skich i wita się z nimi serdecznie, minister Zie-
miakowski przysłuchuje się mowie i potakuje od
czasu do czasu skinięciem głowy, Clam-Martinić
opięty w czarny surdut, wyprężony, oparty o po-
ręcz ministerjalnego krzesła, patrzy na mowcę,
który od czasu do czasu głos podnosi.

Tylko antysemitki siedzą obojętnie w ławkach,
a Steinwender przygotowuje się na korytarzu,
jak aktor za kulisami do filipiki... Skończył swą
mowę p. Grocholeski, a twarz jego i cała postać
mówiła wyrażnie, że tylko wielka siła woli do-
bił się na tyle siły. Ledwie przebzmiały oklaski,
którymi przyjęto mowę p. Grocholeskiego, „zerwał
się do głosu poseł Steinwender.” Ciekawa to

figurka; jako członek „ostrzejszej kapeli” pełni
w niej rolę bębna, z prawdziwą swadą potrafi
mówić impertynencyę najsięcięciogo kalibru. O cem
on też przy tej biednej nacie nie mówił. O Nord-
bahnne, Offenheimie, Gutmanie, Naschauerze,
Rotschyldzie, a to na to, aby porównawszy z nimi
ministra finansów powiedzić mu „delikatnie” że
jest gorzszym od nich.

Lewica, która w szczególniejszą wpada wście-
kłość, gdy tylko usłyszą słowo „Dunajewski”,
wysiedlający się zresztą spokojnie w czasie
mowy Grocholeskiego, czyta sobie teraz, wołając
od czasu do czasu do ministra Freicheit itp.

Steinwender, *nomen omen*, wymową może
poruszyć kamień — zbierał हुczne oklaski. An-
tyszemici omal mu się do nog nie rzucił... *Fre-
szmawiał* po tem Baumgartner! Biedny on! byby
chcieli się pozbył zaszczytu jaki posiada, gdyby
mu pozwolono wyjechać sobie na wieś, siedząc
zdale od Parlamentu i nie myśleć o handlu. Gdy
przemawia, zdaje się prosić, aby mu już raz dano
święty spokój: „Jam nie nie winien”. Odpowiedź
jego przypomina często ruskie: „Ne znaju, zabu-
lam, neznam”.

Na tem to posiedzeniu minister Dunajewski,
po raz pierwszy może nie usłyszał oklasków,
które z reguły odpowiadaly na jego przemówie-
nia. Gdy skończył, było w sali głucho i cicho.
Największe wrażenie sprawiła mowa Lienbachera,
który tym razem szedł z lewicy. Wysoka, kostia-
sta jego postać spoglądała z góry na stojących
dokoła posłów lewicy i prawicy, a energiczne pełne
siły słowa, któremi zwałcał wnioski Rządu i
Koła polskiego, dziwnie odbijały od spokojnej
twarzy hofrathra. Lewica co chwila wyrażała mu
swoją zapał, ale jego zdawało się to wcale nie
obchodzić.

Lecz właściwa rozprawa zaczęła się dopiero
na wieczornem posiedzeniu. Znnowu zapełniły się
szczerze wszystkie miejsca.

U samego wstępu deputowany Pattai, z pom-
patychną miną wygłosił interpelacyę w tym tonie,
jakby chciał nią R

w reprezentacji ludu moralności musi być zawsze na porządku dziennym. Musimy tu zadać sobie pytanie: czy dobrze jest, że o tam, co dotąd nie tylko nie było pozwolone, ale stało w sprzeczności z etycznymi zasadami — powie się: teraz zezwolimy na to, i wtedy nie będzie już niemoralnym. Ale ludność chyba nie powie, że takie ustawodawstwo jest moralnym, i nie zrozumie, dlaczego ma się płacić za celnar metryczny 10 złr., które jednak nie wpływają do Skarbu państwa! Jeżeli wniosek Suessa zapewnia każdemu z obu państw ten podatek, jaki mu się należy, a zarazem przeszkadza temu, żeby cło nie spadło do cyfry minimalnej, jeżeli umożliwia w galicyjskiej przemysłowi napływem dalszy rozwój, jeżeli zarazem czyni zadostkę moralności, ponieważ uniemożliwia to, co jest karygodnym, to w tym leży przyczyna, dlaczego cała komisja była jednomyślnie za wnioskiem, dlaczego tylu dni było potrzebne, żeby członkowie komisji przemyśleli, i dlaczego w waszych szeregach nie wznieśli okrzyk tryumfu, jeżeli wniosek ten obalcie. Dla was może to być zdrowem, ale to co my wnosimy, byłoby korzystnym dla państwa, dla ludności jego, dla galicyjskiego przemysłu — a dla was byłoby zaszczytnym.

Rada państwa.

Wiedeń 21. czerwca. (Tel. Dz. Pol.) (Z Izby panów). Izba zatwierdziła bez dyskusji wszystkie sprawy, umieszczone dnia na porządku dziennym, przyjmując stanowcze wnioski komisji; nadto przyjęła Izba ustawę o zawieszeniu działalności Sądów przysięgłych w okręgu kotarskim w drugim i trzecim czytaniu.

Wiedeń 21. czerwca. (Tel. Dz. Pol.) (Z Izby posłów). Ofter interpeluje w sprawie panującego epidemiecznie zapalenia błony mózgu w Klosternburgu.

Tonkili, jako przewodniczący komisji, przekazała na wniosek Pattaja rychłe zatwierdzenie wniosku względem ograniczenia egzekucji co do pensji urzędników prywatnych.

Projekt do ustaw o urzędowaniu preparatów uranowych dla kopalni w Joachimowie, tudzież o zaliczkach państwowych dla Stryja przyjęte zostały bez zmiany — ten ostatni projekt także w 3oim czytaniu.

W dyskusji nad taryfą cłową oświadczenia M. znik w imieniu komisji, że się zgadza z wnioskami Hallwicha, aby od towarów bawelnyńskich farbowanych po turecku na czerwono opłacone było cło w kwocie 70 złr. (zamiast 55 złr.), na co Izba się zgodziła bez dyskusji.

Przy klasie taryfy „towary żelazne“ pragnie Siegl przywrócenia dotychczasowego cła dla starego żelaza i proponuje od drugiego cła w kwocie 7 złr. (zamiast 6 złr. 50 ct.)

Pod przemówieniem kilku mówców odrzucono wszystkie poprawki i klasę „żelazo“ przyjęte bez zmiany.

Przy klasie taryfy cłowej „nieślachetne krusce“, wniosk p. Haase pozostawienie cła od ołowiu w wysokości 1 złr., przeciwnie zaś p. Hajek podwyższenia tegoż na 3 złr.; wreszcie p. Keil podwyższenie cła od rudy miedzianej na 4 złr. Wszystkie te wnioski odrzucono, a przyjęto całą klasę w myśl przedłożenia. — Przy klasie „maszyn“, proponowali p. Hallwich dla maszyn przedziałanych, zamiast 425, do 30 złr., p. Maaschek takie same cło dla pomocniczych maszyn (takich; a p. Zeschok podwyższenie cła od tenderów przy lokomotywach na 10 złr. Wreszcie p. Siegl wniosk rezolucji, żądającą środków celem rozpowszechnienia nauki o znajomości budowy maszyn, a mianowicie przez wysłanie robotników do fabryk zagranicznych itp. Klasę te przyjęto podług przedłożenia z jedyną poprawką Hallwicha. Resztę wniosków i rezolucję Siegla odrzucono. — Posiedzenie odroczone o godz. 4. do wieczora.

Na posiedzeniu wczorajszym postanowiono na wniosek hr. Clam-Martinića skrócić procedurę z przedłożeniami o zwrocie zaliczek powołaniowych przez Tyrol i Karyntię, tudzież o Salzburskim długu inwazyjnym, które do sprawy miały przyjść na jutrzejszy porządek dzienny. Następnie przyjęto w drugim i trzecim czytaniu ustawę o kwalifikacji dalmatyńskich obywateli krajowych do kaucji i lokacji kapitałów papieralnych.

Klasę taryfową „okręty“ przyjęto bez poprawki, również bez zmian uchwalono klasę „in-

strumenta.“ Wniosek p. Luegera, dotyczący podwyższenia cła od fortepianów na 10 złr. i p. Kreuziga, żądającego 1000 złr. cła dla towarów złotych, a 400 złr. dla srebrnych, odrzucono. Resztę klas aż do końca taryfy, przyjęto bez poprawki. Pozostawione w zawieszeniu paragrafy, a mianowicie §. 1., dalej §. 4. postanawiający, że ustawa w 14 dni po ogłoszeniu ma wejść w życie i §. 5. przyjęto bez zmiany. Wnioski odmienne p. Siegmunda i Siegla, aby można było płać cło banknotami, papierami kolejowymi, czekami kasowymi etc., przyjęte w zasadzie jako dopuszczalne. Poprawkę p. Hallwicha, popartą przez p. Wurmbranda, według której taryfa cłowa ma wejść w życie równocześnie z ustawą o przedłużeniu związku cłowo-handlowego z Węgarami — odrzucono 162 gl. przeciw 94. Pozostała resztę proponowanych przez komisję rezolucyj przyjęto bez poprawki. Koniec posiedzenia o godz. 10. m. 20. Najbliższe jutro.

Rozwiązanie Tow. akadem. polskich.

Władze uniwersyteckie w Wroławiu utrzywały wprawdzie nakaz od ministra, aby stowarzyszenia tamtejsze („Towarzystwo literacko-słowińskie“ i „Kółko towarzyskie“) rozwiązały, lecz dotychczas tego nie uczyniły, owszem, założyły protest przeciwko temu rozporządzeniu.

Towarzystwo literacko-słowińskie istniejące od lat 50-ciu, obchodzące wiec w tym roku złoty jubileusz, ma statuta zatwierdzone przez senat i zostaje pod nadzorem kuratorów, którymi przez cały ten przelagły czas byli profesorowie: dr. Purkinja, założyciel Towarzystwa, dr. Gigler, dr. Cybulski a obecnie dr. Nehring. Towarzystwo to przesyła co pół roku sprawozdanie Senatowi, i nigdy ani rektor, ani Senat nie mieli mu nic do zarzucenia, bo naturalnie cel jego jest wyłącznie naukowy a nie polityczny, jak burzewsztatf Niemców. Nagle nadochodzi z Berlina nakaz rozwiązania tego spokojnego i zupełnie niewinnego Towarzystwa. Rektor, dr. Seuffert, prawnik, widział w tem ubliżenie tak całemu Senatowi, jak mianowicie członkowi kolegium profesorskiego, drowi Nehringowi, który na każdym posiedzeniu Towarzystwa jest obecnym i kroki jego członków bacznie sledzi.

Również i „Kółko towarzyskie“, mające na celu rozrywkę, a głównie wspomaganie biedniejszych członków, podlega wprost Uniwersytetowi.

Tymczasem pan minister całkiem bez podstawy wkracza tu w prawa Senatu, a rozwiązując to Towarzystwa rzuca tak na Senat, jak i na znacznych kuratorów Towarzystwa cięń nielegalnego postępowania. Powstał więc konflikt pomiędzy ministrem a władzami uniwersyteckimi, a dr. Seuffert i członkowie Senatu mieli oświadczyć, iż seifert ustąpią z zajmowanych stanowisk, niż zezwola na takie niczem nieusprawiedliwione ubliżenie własnej powadze.

KRONIKA.

Lwów dnia 22. czerwca.

Wiadomości osobiste. Z Łańcuta donoszą Tyg. Rzeszowskiemu: Elżbieta z księżat Radziwiłłów hrabina Romanowa Potocka, dnia 14. bm. w zamku łanęucim powiła szczęśliwą syna. Z pomiędzy kilkudziesięciu gratulacyjnych telegramów jednym z pierwszych był od cesarza Wilhelma. — Dnia 17. bm. przybył Alfred hr. Potocki ze Lwowa do Łańcuta na dłuższy pobyt. Tamże bawi: księżna Antoniewa Radziwiłłowa z Berlina i dr. Czyżewicz ze Lwowa. — Księżka Geni ujechała z Monachium do Rzymu. — Wielki książe Meklemburski Fryderyk Franciszek przybył z małżonką d. 20. bm. z Ischl do Wiednia. Cesarz złożył im w tym samym dniu wizytę. — P. Alojzy Jahl, dotychczasowy konceptista ek. Prokuratorji Skarbu w Serajewie, mianowany został adwokatem w Trzawku w Bośni.

Nekrologia. Helena Bierońska, córka b. profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego, siostra znanych artystek-malarek, zmarła przedwczoraj w Krakowie.

Kalendarz. Środa (23.): Zenona m. — Wandj. Wschód słońca o godz. 4. min. 5, zachód o godz. 7. min. 58.

Z życia towarzyskiego. W Krakowie odbył się ślub p. Aleksandra Kubickiego, k. urzędnika kolei państwowych i pomocnika rezerwy

wola: to zdradca! Heinrich odpowiada ostro... Różne epitety dostały się Kalteneggerowi, Karłowski, Liechtensteinowi, Oberndorferowi, Prażakowi — naturalnie od lewicy.

Swiecnie się spisał Obreza, który nim przeczytano jego nazwisko, oświadczył się przeciw Suessowi.

Natomiast nazwisko brawa lewicy dostały się Lienbacherowi, który głosił za wnioskiem Suessa.

Głosowanie to, było unicum w swoim rodzaju... Prawica długo nie była w większości, przy literze L. lewica miała od dziewięć głosów więcej, przy S. szanse się wyrównały, przy T., znów prawica w większości, litera Z. ją uratowała, a gdy przeczytano ostatnie nazwisko Zeschok — prawica zwyciężyła w zwycięgu, ale bardzo, bardzo słabo.

Czterech ministrów odciągnęwszy, znajdujemy większość 2 głosów!

Za ławkami poselskimi stała grupa ludzi, którzy ceniąc swoje przekonania nie poddali się uchwale klubów, a z drugiej strony szanując zasadę solidarności, nie podnieśli głosu przeciw powadze Koła. Gdyby cztern w pomiędzy nich wypowiedziało „tak“ byłaby cała sprawa wzięta inny obrót... Ale winić ich nie podobna, owszem raczej podziwiać ich trzeba. Jak długo było można, bronili sprawy kraju wytrwale, usilnie... lecz w tej chwili inaczej postąpić nie mogli, nie powinni. Solidarności, to wielkie i potężne słowo, dla którego czasem wiele nawet z własnych przekonań potrzeba poświęcić.

To pewna, że gdy przy głosowaniu nad wnioskiem Suessa czytano nazwiska tak powszechnie i ogólnie w kraju szanowanych: Czaykowski, ks. Czartoryskiego, hr. Dzieduszyckiego, hr. Starzyńskiego — nie usłyszano ani „tak“ — bo to się sprzeciwiało uchwale Koła, ani „nie“ — bo to było przeciwne przekonaniu.

Nie potrzebujemy dodawać, że to samo powiedziec należało o pp. Hausnerze, Lewakowskim i Wysockim.

Północ była, gdy ze stołów sprzątnięto ostatni protokół obrad posiedzenia, które zapisano pod liczbą LXXXVI.

K. Ost. Bar.

z panna Wandą Pieterkiewiczówną, córką Michała, ówczesnego wojsk polskich z 1831 r., obywatela m. Krakowa i śp. Ludwiki z Kiersów.

Muzyka wojskowa 80. p. p. przygrywać będzie jutro (w śróde) o godzinie 6. wieczorem na Strzelnicy miejskiej.

W uroczystości Bożego Ciąta wezmą udział cztery bataliony piechoty i jedna kompania landweyry pod komendą jen-majora Fabriciego. Salwy dawać będzie pół batalionu 9. pułku. Defilada po nabożeństwie odbędzie się koło Namieśtnictwa. W razie niepogody wyruszy przed katedrę tylko pół batalionu 9. pułku z muzyką.

XIII. posiedzenie Rady miejskiej odbędzie się w śróde dnia 23. czerwca o godzinie szóstej wieczorem w sali ratuszowej.

Sprawy szkolne. Przełożenie tutajsego zboru izraelskiego wyśtowało petycję do p. ministra oświaty o zniesienie rozporządzenia, mocą którego oznowile wyznania mojąszowego są obywatelami „piśca“ w szkołach w święta żydowskie i szabasy. Równocześnie wozowało to przełożenie inne zbory żydowskie w Galicji do wysłania podobnych petycji. W petycji tutajsego zboru wypowiadano mniemanie, że usunięcie powyższego rozporządzenia nychył między żydówstwem uprzedzenia i niechęć ku szkołom publicznym.

Ministerstwo oświecenia wysłało pięciu nauzcycieli krakowskiej państwowej szkoły p. zemiślowej do Bielaka na tegoroczny kurs ferjalny w tamtejszej państwowej szkole przemysłowej. Nauuczyciele ci przystępują się w ten sposób do urzędzenia kursu ferjalnego w Krakowie podczas przylorocznych ferjów.

Wycieczkę do Drohowyża zrobia w sobotę Rada nadzorcza fundacji Skarbkowskiej, mianowicie pp. Wereszczyński i Berezicki z ramienia Wydziału krajowego, Świslerski i Ciesielski z Rady miejskiej. Przychybie ich do Zakładu było zupełnie nieprzewidziane, gdyż nie jechali koleja, a mimo to wszystko zniszczono w największym porządku.

Mianowanie. Prowidorycznym naczelnikiem warsztatów w Drohowyża mianowany został p. Gór-czyński, ukwalifikowany technik.

Przeniesienie. Notariusz Aital Łukasiewicz przeniesiony został z Solotwyn do Gwoździć, Józef Pawlikowski z Fryszatka do Wadowic, Stefan Menn z Makowa do Bieca, a Tytus Bajnowski z Tuchowa do Pilzna.

Zburzenie kamienicy Weinrebów przy ulicy Żółkiewskiej odbywa się z pospiechem, własnym naszym organem magistrackim, a za szkodą zdrowia mieszkańców okolnych domów i kosztem utrudnionej w skutek tego komunikacji. Mniemamy, że demolowane to mogłoby być uskutecznione w nieco krótszym czasie, przy użyciu jednak odpowiedzialnej floty robotników. Czy władze miejskie zgodzą się z naszym zdaniem — zobaczymy.

Wiadomości dyceyjalne. (Dycecja lwowska). Ks. arcybiskup w uroczystości Trójcy św. będzie bierzmował w Tarnopolu.

Administratorem w Budzanowie został ks. K. Kiełbiński.

(Dycecja przemyska). Ks. St. Ziemiański senior, proboszcz w Markowej, wice-marszałek Rady powiatowej lańcutkiej, otrzymał ekspozyturę kanoniczną.

Zamianował: ks. K. Pawłowski, prob. w Urzeczowicach, wice-dziekanem przeworskim, a ksiądz Jan Broda, proboszcz w Krasnem, wice-dziekanem rzyszowskim.

Zmarł: Dnia 3go bm. zopatrzony św. Sakramentami, ks. Julian Gąsek, proboszcz w Taligłowach (ad Pruchnik), ur. 1849, ord. 1873, ben. od r. 1883.

Przeniesieni: ksiądz M. Boczaryk z Harty do Iwonicza; ks. F. Zajac z Rozenbarku do Harty i ks. A. Teżar z Rzepieniaka biskupiego do Rozenbarku.

(Dycecja tarnowska). Szambelanami J. Św. Leona XIII. zostali zamianowani: ksiądz Ludwik Ruczka, honorowy kanonik, proboszcz w Kolbuszowej, dziekan mielecki i poseł do Rady państwa, oraz ks. kanonik Franciszek Gabryelski, kanonik honorowy, proboszcz w Jakobkowicach, dziekan nowo-saudecki.

Przeniesieni: ksiądz Szczepan Górowiecki z Makowa do Zawoju, ksiądz L. Fonferko z Zawoju do Makowa i ksiądz Br. Miętny z Zawoju do Bięnkówki.

Zmarł w klasztorze OO. Bernardynów w Tarnowie O. Seweryn Beitel, jublat, urodzony 1801, ord. 1827.

Dar. Cesarz udzielił z prywatnej swej szkatkił gminie Hlibów, w powiecie skałackim, na budowę cerkwi, zapomóg w kwocie 100 złr.

Koncesja. P. Maurycy Silberstein, otrzymał koncesję na budowniczego miejskiego, z siedzibą we Lwowie.

Popis w pensjonacie pani Marji Bielskiej. Dnia 21. bm. odbył się popis doroczny uczennice w zakładzie naukowo-wychowawczym pani Marji Bielskiej. Egzamin ten dowiódł w zupełności, że rozsłżony pani Bielskiej jako nauczycielki i kierowniczi, jest najzupełniej zasłużonym, a słowa p. inspektora Boberskiego: „Widac, że uczennice pani myślęc unieja,“ były najpełniejszem uzaniem pracy kierowniczi. Postępy szczególnie uczennice w językach francuskim i niemieckim, zawdzięcza p. B. swęj wylącznej metodzie nauczania.

Wypadki. Józef Piaseczyński, murarz rodem z Kamionki Strumilowej, lat 26, żonaty, spadł wczoraj z rusztowania ustawionego przy kamienicy ul. Teatynka l. 6 i odniósł ciężkie uszkodzenie, tak że po opatrzeniu przez lekarza miejskiego, odesłano go do szpitala. Wypadek ten spowodowany został wadliwym ustawieniem rusztowania. — Władystaw Gawlikowski wraz z trzema towarzyszami jechał wczoraj wozem przez ul. Grodecką. Wtem konie się spłoszyły i Gawlikowski wyleciał z wózka na bruk, przyczem uszkodził sobie niebezpiecznie głowę.

Kradzież kieszonkowa. Panu Władystawowi Kopekiemu, właścicielowi dóbr, skradziono wczoraj z kieszeni w drodze z ulicy Brzajerskiej przez Kazimierzówką do pl. Goluchowskiego, złoty zegarek z łańcuszkiem wartości 120 złr.

Samobójstwo. Nieznajoma podróżna, która kilka dni przebywała u dzierżawcy dóbr w Skn-lówku, pow. lwowskiego, odebrała sobie tamże życie, rzuciwszy się do studni. Śledztwo sądowe zarządzone.

Gradobiciem i ulewami nawiedzono zostały gminy lub obszary dworskie pow. bocheńskiego: Kobylice, Ubrzeż, Brzeżów, Epenów. Wola wie-ruszycka, Boczów i Nieszowice; pow. brzeskiego: Wiekowice, Radka, Grabno, Łysagóra, Sufczyca, Ratnawy i Łepoń; pow. brzozowskiego: Wzdów, Grabownica, Niebocki, Jablonka, Wydrna, Dydnia, Krzemienca, Temezów, Kosonka i Witryłów; powiatu jasiełskiego: Żmigród nowy i stary, Dukla, Toki, Grabanina, Sądki, Krempna, Łąoski, Łysa-

góra, Makowiska, Nienaszów, Przybówka, Siedliska, Łęki, Łajose, Lubno szlach., Świerchowa, Wola domb., Załęże, Konty, Jasozanowa, Lubienko, Ozerana, Skalinik, Desznica, Olpiny, Zawadzka, Żurawa, Brzyka. Likwidacja szkod rolników wszędzie zarządzono.

Tyfus w aresztach Sąd m.-del. S. III. W sobotnim numerze naszego piśma umieściliśmy „Sprotowanie“ naczelnika m.-del. Sądu pow. S. III., p. Howorki, bez żadnych uwag, stosownie do odpowiadającego paragrafu ustawy prasowej. Dziś natomiast wolno nam i pozwamy się do obowiazku skonstatować, że sprotowanie to jest raczej p. o twierdzeniu arzędowem wiadomości, przez nas podanej; stwierdza bowiem z tyfową dokladnością wybuch duru brzusznego (*typhus abdominalis*). Jest jeno przytoczona ta okoliczność, że tyfus nie wybuchł w samych aresztach, lecz przez aresztantów został tam zawleczony, co w żadnym razie nie zmienia postaci rzeczy; fakt pozostaje faktem, że tyfus wybuchł w aresztach Sądu m.-del. S. III. Dalej powiada p. Howorka, że myślnie podaliśmy w naszym artykule, jakoby w tamtejszych aresztach odsiadywano karę 200 osób, „gdz“ przeciętna cyfra tychże wynosiła załewdie 150, a często nawet tylko 120 osób.“ Odpowiadamy na to, że nie twierdziliśmy, jakoby w aresztach zawsze się znajdowało 200 osób, co zresztą byłoby bardzo smutnym objawem, a wspomnieniemy tylko, że czasami liczba aresztantów dosięga tej cyfry. P. Howorka i w tym punkcie nie sprotował naszego twierdzenia, mówiąc, że przeciętna cyfra wynosi 150, z czego wyciągamy wniosek, że zdarzały się dni, w których było i 200 aresztantów.

Z uznaniem wreszcie podnieść nam wypada zapewnienie p. Howorki, że zarządzone zostały „jak najenergiczniejsze środki zaradcze przeciw rzeszczonej chorobie“.

Niebezpieczeństwo pożaru. Dwie lekkomyślne dziewczyń wczoraj przedwczoraj wieczór do pomieszkania lokatora pod l. 85, przy ulicy Łyczakowskiej, przez otwarte okno dwa wieńce z bławatn. Wieńce strąciły ze stoła zapalona lampa, która się szałka, a paląca się nafta roznieciła na podłozie ogień, który jednak wnet ugaszono. Swawolne dziewczęta aresztowano.

Przestrzegamy publiczności przed niejakim Fryderykiem Starkiemy, b. dyetarjuszem przy katedrze, którego onęgią aresztowała policja za nisławiane wymuszenie pewnej kwoty pieniężnej. Ma on apólników, z którymi razem napada rozmaite osobistości i grozić im wykradem jakiegoś skandalu, próbuje czy mu się nie uda w ten sposób uzyskać pieniądze. Jest to u nas zupełnie nowe przedsiębiorstwo, które niestety znajduje coraz więcej amatorów. Napiadłemy w ten sposób radzimy zaważwać natychmiast interwenjować policji.

Lecznicza kolonja w Rymanowie. Wszystkie Dyrekcje szkół średnich i ludowych (męskich i żeńskich) proszone są o wyjaśnienie swych roczników, iż z dobrodziejstw kolonji leczniczej w Rymanowie korzystają mogą tylko ci, co potrzebują kuracji wód jodowych, nie zaś samego świeżego powietrza, któremu to celowi odpowiadają higieniczne „kolonie wakacyjne“, urządzone przez komitet Towarzystwa Pedagogicznego. Pożądaniem też jest, żeby dzieci zgłaszające się do komitetu kolonji leczniczej, jeżeli były lezone, postarały się o świadectwo lekarza, a którego były w kuracji. Zgłoszenia przyjmuje się tylko do 30. bm. Adresować należy do sekretarza komitetu leczniczej kolonji: „Dr. Żulianki 6 Gliniańska.“

Wylowy. Z powiatu dolnińskiego donoszą: Z powodu kilkanaściodniowych deszczów wzrosła nagle rzeka Świca i dnia 15. b. m. wystąpiwszy z brzegów, załala pola w gminach Wełdzisz, Engelsberg, Pacyków i Makymówka, zabrzała jednę szopę i stałynie w Kupulowicach, atynęgenji Wełdzisz. Zerwała mostek na granicy Wygody i Pacyk-wa, oraz około 140 metrów gościnka rządowego między Wygodą a Mizimnem. Oprócz tego załala kilkanaście domów i tartak parowy w Wygodzie, i uniósła około 6.000 kiołów. Woda wnet opałała znowu; w miejsce zerwanego mostu ułożono tymczasowo prowizoryczny, komunikacja więc została przywrócona, jednakowoż z powodu zerwanego gościnka potrzeba objeżdżania jest utrudniona. Największą szkodę poniosł skarb wełdziszski. — W Nadwórnie i Jezupolu dnia 15. bm. wystąpiła z brzegów Bystrzyca z potokami Strymbą i Flakomyjką, i załala okoliczne pola i łąki, zarządzając dotkliwą szkodę. Na drodze powiatowej pomiędzy Zieloną a Pasleczną woda zerwała 6 mostków i uszkodziła tamy przy tartakach parowych w Pańowie i Fickowie, oraz uniósła do 5.000 pni, własności skarbu nadwornianiskiego.

Wykaz inspekcji Dyrekcji policji z 21. czerwca. Skradziono jedwabny parasol, miedziany samowar, fiasko kieliszka i kape wart. 15 złr., złoty zegarek z takimi łańcuszkiem wart. 120 złr. i bieliznę kobiecą znac. L. S. — Zgubiono złotą bransoletę z perełkami i rubinami. — Znaleziono księżeczkę poczt. Kasj oszcz. Kornela Grabowieńskiego.

Kraków 21. czerwca. P. Kamila Bystrzonowska, która przed laty przeznaczyła swą realność, „Ogrodem Angielskim“ zwaną, przy ulicy Łuboz, na zakład rekonescensowaty i nieuczestnych, pod zarząd gminy, a opieką Siostrz Miłosterdzia, zmieniła przeznaczenie tego zakładu, z powodu, iż śp. Helcowa swój majątek na takiż sam zakład przeznaczyła. Mianowicie przeznacza obecnie p. Bystrzonowska swą realność na zakład dla biednych dziewcząt, katoliczek, sierot lub opuszczonych, rodem z Krakowa, pozostawiając Radzie miasta oznaczenie wieku życia, w którym te sieroty mają być do tego zakładu przyjmowane i oznaczenie wieku, w którym odpowiednio ukształcone, mają zakład opuścić.

Stanisławów 19. czerwca. Bankiet połączony na cześć cieszącego się ogólną sympatją tak w kołach kolejowych jakoteż u szerzej publiczności naszego grodu, p. inżyniera Gayera, mianowanego kierownikiem budowy kolei Lwowsko-Tomaszowskiej, urządzili dnia 12. b. m. tutajsej urzędnicy kolei Ozerniowieckiej i Państwowej wraz z przybyłymi inżynierami z przetrzyni. W urządzonych ko temu salach pozostających tutajsego dworca zebrało się około 50 uczestników.

Chór lwowski „Lutni“ śpiewać będzie dnia 28. bm. w koncercie, który urządziła Towarzystwo muzyczne im. Moniuszki, korzystając z objawionych przez Zarząd tego choru intencji odwołania się za zarządowaniem tu przed kilku laty koncertu ze współpracowaniem tego choru na rzecz „Lutni“.

Trybunał najwyższy orzeczeniem z dnia 19-go maja br. wyrok tutajsego Sądu karnego z dnia 14. kwietnia br., którym urzędnika podatkowego Józefa Rechowicza w tłumaczu za zbrodnię oszustwa na karę jednoliesięcznego więzienia zasądzone — wskutek zażalenia nieważności po tajnej

rosprawie znjół, zarządzając jednocześnie wyznaczanie ponownej rosprawy.

Z tłumacza donoszą, że marszałek powiatowy ks. Sawa zamierzył w swoim powiecie ukonstytuować straż pożarną i przyprzedać rekwizyta ogulowe do porządku. W tym to celu z przybranem rzeczoznawcą p. Z. Wasowicą ze Stanisławowa zwiadził gminy tłumackiego powiatu, zrewidował rekwizyta ogulowe, a znalazłszy wszystkie w porządku, ponęcił naczelników gmin i spowodował w niektórych w'asach uchwaly Rady gminnej przyzwalające kredy na sprawiełnie brakującej jescze, a niezbędnie potrzebnych przyborów. Oby inne powiaty zechwały z tego brać przykład.

Sniatyn. Do tutajsej Rady powiatowej przy wyborze uzupełniającego jednego członka z grupy większych posiadłości, wybrał p. Tytus Sienalewic poseł na Sejm krajowy i c. k. sędzia powiatowy. Chodorów 14. czerwca. Wczoraj odbyła się tutaj zabawa, jakiej miasto od długiego czasu nie pamięta. Dzięki usilnym staraniom komitetu, w którego skład wchodził pp. Zuzycyński naczelnik stacji, Wotitz kasjer kolejowy, Topolnicki i Liebermann, rozbudowane zostało w sprawiełnie brakujących jescze, a niezbędnie potrzebnych przyborów. Oby inne powiaty zechwały z tego brać przykład. Sniatyn. Do tutajsej Rady powiatowej przy wyborze uzupełniającego jednego członka z grupy większych posiadłości, wybrał p. Tytus Sienalewic poseł na Sejm krajowy i c. k. sędzia powiatowy. Chodorów 14. czerwca. Wczoraj odbyła się tutaj zabawa, jakiej miasto od długiego czasu nie pamięta. Dzięki usilnym staraniom komitetu, w którego skład wchodził pp. Zuzycyński naczelnik stacji, Wotitz kasjer kolejowy, Topolnicki i Liebermann, rozbudowane zostało w sprawiełnie brakujących jescze, a niezbędnie potrzebnych przyborów. Oby inne powiaty zechwały z tego brać przykład.

Następnie spalono ognie sztuczne (laborat Zuzycyńskiego) i odbył się pochód z pochodniami wśród odgłosu muzyki do sali kasynowej, gdzie pod komendą p. Wotitza aż do rana tańczono. O wygode dla pań starał się szczególnie naczelnik Sądu p. Topolnicki. Wycieczka pozostawiła nader miło po sobie wrażenie.

Wiedeń 21. czerwca. Od wczoraj rana pada deszcz prawie bez przerwy. Reakcja Wiedenia wczoraz szła znacznie. Niektóre przejeżdża i mosty, zagrożone przez wodę, zostały zamknięte dla komunikacji.

Podarunek cesarski. Dzienniki wiedeńskie donoszą: Podczas ostatniej wybitności cesarza w domu sieroty we Wiedniu swrócił monarcho uwagę na 14-letniego chłopca, który jako kierownik ćwiczeń wojskowych swoich kolegów okazał wielką zręcznieść i podziwu godną przytomność umysłu. Cesarz zasłgnął bliższych wiadomości o sprytnym chłopaku i z przyjemnością dowiedział się, że należy on do najbliższych wychowanków. Następnego dnia zjawil się w zakładzie urzędnik, który doręczył chłopcu złoty zegarek z łańcuszkiem jako podarunek cesarza. Radość sieroty nie da się opisać.

W sprawie kolonizacji. Do „Daneiger Zig.“ piszą z Bydgoszczy: Majątek Komorowo w gnieźnieńskim powiecie, który Rzód z fundacją 100-milionowego na kolonizację nabył, ma być podzielnym na parcele 200—300 morgowe, a przez to ma być utworzonych osm kolonij. Każda z tych kolonij ma być przedtem zabudowana, otrsyma dom mieszkalny, stajnię, stodołę itd., prócz tego potrzebny inwentarz żywy i martwy, tak że nowy osadnik odrazu oswoi swoją będnę mógł rozpocząć. Zbyt wielkie kapitały nie będzie osadnik taki potrzebował; oprócz kaucji, którą złoży, coo kolwiek kapitał obrotowy. Obecnie nadeszł, do rejencji odnośnie do teje komisji bardzo wiele, prócz, szczególnie od rządów dóbr, o udzieleniu im tych kolonij. Zdaje się, że samiarer rejencji jest pobudzić kolonje pensjonowanymi wyższymi, sęgowymi, przynajmniej dane do srozwinięcia pewnemu kapitałowi posazubowemu, który starał się o posiadę burmistrza w pewnem malem miasteczku w obwodzie rejencyjnym bydgoskim, ażeby wniosek odnośny cofnął i o kolonje się starał. Pan kapitan oznajmił emu zadość i prosił o zano-towanie go na liście osadników. Natomiast oddał ją rejencja wniosek Niemców siedmiogrodzkich, którzy w naszych stronach jako kolonisci osiedlić się zamierzali.

Korespondencja od Redakcji. Panu M. A. Mankryptów nie odsłamy, gdyż w najbliższym czasie będą drukowane.

Obłąkani królowie.

W chwili, gdy Ludwik II. zstąpił ze stopni tronu królewskiego w ciemną otchłań wilgotnego grobu na dnje jeziora, nie od rzeczy będzie poświęcić kilka słów w wspomnienie historycznym towarzyszym niedoli nieszczęśliwego monarchy bawarskiego — władcem, który podobnie jak on objełowił umyłowemu nlegi.

Nie będziemy się cofali aż do króla babilońskiego Nubuchodonozora, którego siedmioletni obłąd zresztą uważany jest przez historjografów za umyśloną bajkę — ani też zajmować się rzymakim imperatorem Kaligulą, okrutnym szaleńcem, który miał siebie za Jowiszca, a wierzchowca swego konsulem mianował. Ostatnie wielki przedstawiają nam aż nadto do tej smutnej kroniki materiału.

Na mistyczny-religijny tał XIV. stulecia zarzucają się tedy pospęna postać króla Francuzów, Karola VI. Dworacy nasuwali go Ukocha-nym, historia powszechna nadała mu przydomek Szalonego. Już w latach młodzieńczych objawiał on najdziwaczniejsze skłonności, a gry, w jakich wepół z dworakami swołimi, marmoszczami, — jak ich przezywane — znajdował upodobanie, kazaly przezwadzać obłąd, który następnie samoczył jego umysł. Straszna choroba wybuchła, gdy Karol skończył lat 24. Wówczas zaczął podlegać wid-ziom i będąc pewnego razu obecnym na procesji, wzięt jakiegoś stercia, który przechodził drogę, szadzienskie gjawisko. W r. 1393 musiał wypuścić z rąk swoich ster Rząd, a dia sprawowała laceresów państwa ustanowiona została rejencja. Jednem z następstw obłąka króla — nie chcemy się w tej chwili zastanawiać, o ile fortunem — było wynalezienie gry w karty. Dia rozprószenia nudów, trapiących biednego monarchę, wymyśloną została gra w pikietę.</

